

Aleg. 208.

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o wniosku pośła Skałkowskiego w sprawie przyspieszenia regulacji górnego Dniestru.

Wysoki Sejmie!

Wnioskodawca żąda, żeby przyspieszono roboty techniczne potrzebne do wypracowania projektu regulacji górnego Dniestru i żeby projekt ten z odpowiednimi wnioskami był Wysokiemu Sejmowi jak najrychlej przedłożonym.

Na posiedzeniu z 6. kwietnia 1892, uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy o regulacji Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem i polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby:

- a) wykończył projekt regulacji górnej części rzeki;
- b) uzupełnił stadya przygotowawcze do projektu melioracji bagien naddniestrzańskich;
- c) dołożył starań o rozpoczęcie robót około zabudowania potoków górskich w górnym dorzeczu Dniestru i

d) przedłożył na najbliższej sesji sejmowej sprawozdanie o postępie tych robót. W myśl powyższych uchwał przystąpił Wydział krajowy do bliższego zbadania projektu regulacyjnego, a wynik przedłożył do wiadomości Wysokiego Sejmu sprawozdaniem z dnia 11. kwietnia 1893, z którego się okazało, iż roboty regulacyjne na górnym Dniestrze obejmować będą następujące większe przedsiębiorstwa;

1. regulację Dniestru od Rozwadowa w górę do Hordyni i Strwiąża do wybiegu młynówki Samborskiej,
2. kolmatację bagien naddniestrzańskich na obszarze 13.000 hetarów,
3. regulację Dniestru od Hordyni w górę wraz z zabudowaniem potoków górskich i zalesieniami,
4. regulację siedmiu dopływów górnego Dniestru wraz z osuszeniem i nawodnieniem łąk nadbrzeżnych.

Zdjęcia miały być wykonane na przestrzeni 517 kilometrów biegu rzek, na co około 10 lat będzie potrzeba. Ponieważ się okazało, iż wykonanie regulacji Dniestru od Rozwadowa

w górę może być prowadzone jednocześnie z kolmatacją bagien i robotami około ich osuszenia, przeto postanowił Wydział krajowy nie czekać z rozpoczęciem tych robót, aż do ukończenia wszystkich zdjęć i całego projektu, lecz przystąpił przedewszystkiem do wykonania zdjęć do projektu kolmatacyi i osuszenia bagien, a jednocześnie do wypracowania projektu regulacyjnego.

W ciągu roku 1892 zrobiono zdjęcia na obszarze 4000 hektarów bagien, pozostałe jeszcze 9000 hektarów miały być pomienione i zniwelowane w ciągu lat dwóch tak, żeby z końcem roku 1894 cały ten projekt był gotów.

Na wniosek komisji gospodarstwa krajowego przyjął wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie o tych zarządzeniach Wydziału krajowego i uchwalił kredyt dodatkowy w kwocie 2000 zł. na przyspieszenie pomiarów, o ile by ten wydatek okazał się koniecznie potrzebnym.

W ciągu bieżącej sesji sejmowej nie przedłożył Wydział krajowy sprawozdania o postępie robót nad Dniestrem, jedynie w sprawozdaniu o czynnościach biura melioracyjnego za czas od 1 stycznia 1893 do 30 czerwca 1894 jest wzmianka, iż zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne wykonano na górnym Dniestrze na długości 22·6 kilometrów, na dopływie Dniestru, Tyśmienicy na 2·8 kilometrów, że również wykonano pomiary na obszarze 7.560 morgów bagien.

Wobec wyczerpującego sprawozdania, które Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi o postępie innych robót regulacyjnych i melioracyjnych z zachodniej i wschodniej części kraju, ta bardzo lakoniczna wzmianka o robotach nad górnym Dniestrem, a zupełne pominięcie regulacji średniego Dniestru, uchwalonej w roku 1892, wywołały obawę, że wykonanie projektu regulacyjnego, zajmującego od lat dwudziestu uwagę wysokiego Sejmu i stron bezpośrednio interesowanych doznało ponownej zwłoki.

Po zaciągnięciu bliższych informacji może komisya gosp. krajowego skonstatować, że tak nie jest.

Do końca roku 1894 wykonano następujące roboty:

a)	przeprowadzono zdjęcia na	54·587	klm.	Dniestru,
"	"	"	0·876	" Werenicy,
"	"	"	2·054	" Tyśmienicy,
"	"	"	28·547	" Strwiąża

Razem na 86·064 klm. biegu rzek.

b) narysowano całą sytuację Dniestru i Strwiąża wraz z trasą kompletną,
" wszystkie profile poprzeczne i podłużne,

c) obliczono stany wodowskazów i odnośne tabele dla wszystkich wodowskazów na przestrzeni Dniestru i Strwiąża objętych projektem,

d) Wykonano zdjęcia dla kolmatacyi bagien na obszarze 27.840 morgów, to jest niwelacje i sondowanie, i wyrysowano w mapy $\frac{3}{4}$ tych zdjęć. Pozostaje na rok 1895 pomiar chyżości wody przy stałym stanie wody Dniestru, na co potrzeba dwóch tygodni czasu. Pomiary te nie mogły być wykonane w roku 1894, z powodu ciągle zmieniającego się stanu wody.

Nie da się zaprzeczyć, że zdjęcia na bagnach a do tego tak rozległych, należą do najtrudniejszych, że słoty i częste wylewy w latach 1893 i 94 jeszcze bardziej zwiększyły te trudności nie mniej jednak jest pewnem, że w skutku tego, że projekt nie był na bieżącej sesji wysokiemu Sejmowi do uchwały przedłożony, wykonanie tej regulacji o cały rok się opóźni.

Kredyt nadzwyczajny w kwocie 2000 zł. na przynajęcie sił technicznych przez Wysoki Sejm uchwalony, został wyczerpany. Roboty na średniej części Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem w latach 1893 i 94 postępowały wolno, ponieważ tylko dla przekopów pod Rozwadowem plany były zupełnie opracowane. Obecnie gdy już wszystkie plany szczegółowe dla całej przestrzeni są wykończone, roboty prowadzone będą systematycznie od Żurawna w górę i postępować będą raźniej, tem bardziej, że już bardzo znaczne fundusze będą do dyspozycji.

mianowicie trzy raty z funduszu krajowego po 42,667 i trzy raty z funduszków państwowych po 64.000 zł. razem 320.000 zł. z których tylko część użyto na przekopy pod Rozwadowem.

W obec niezwykłych rozmiarów robót przedsięwziętych na górnym i średnim Dniestrze i żywego zajęcia jakie te prace budzą w całym kraju wypowiada komisya gospod. krajowego życzenie, ażeby wysokiemu Sejmowi przedkładane były rok rocznie sprawozdania o postępie robót regulacyjnych i melioracyjnych na średnim i górnym Dniestrze, — a na podstawie powyższego sprawozdania wnosi komisya gosp. krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Skalkowskiego.

We Lwowie dnia 5. lutego 1894.

Przewodniczący:

Palanowski.

Sprawozdawca:

J. Gnoiński.

